

חג פסח שמח

פסח

"וְהָיָה כִּי יִשְׁאַלְךָ בֶּןְךָ מָחָר לֵאמֹר...":

אם תרצו – הרי זו ההגדה של פסח שיותר מכל טקסט אחר מבטאת, בבהירות ובתמצית, את תורת החינוך היהודי על רגל אחת. "וכן הבן שואל". השאלה, התמיהה והסקרנות הם אם כל לימוד, והפכו להיות סממן בולט של היהדות בכלל ("למה יהודי עונה תמיד על כל שאלה בשאלה?", שואל יהודי את חברו, והלה משיבו: "למה לא?"), ושל מקורות המשפט העברי בפרט. התלמוד כולו רצוף קושיות, תיובתות ופירכות. גם ספרות השו"ת-השאלות והתשובות, הפכה להיות הענף המרכזי – בכמות ובאיכות – של פיתוח ההלכה והתאמתה לחיי המציאות. התלמיד החכם שבפרקי אבות ניכר בשאלותיו, "שואל כעניין". השאלה הפכה להיות מרכיב מרכזי בדרך ההלכה היהודית, ובליל הסדר בפרט, עד כדי כך שהרמב"ם מאריך בעניין זה: "וצריך לעשות שינוי בלילה הזה כדי שיראו הבנים וישאלו... אין לו בן, אשתו שואלתו. אין לו אישה – שואלין זה את זה ואפילו היו כולן חכמים", ובסיומת שנראית כמעט סוריאליסטית: "היה לבדו – שואל לעצמו!".

השאלות אינן נשמעות רק מפי הבן ה"חכם". ליד שולחן הסדר – כמו גם בבית המדרש או בכיתת בית הספר יושבים ילדים שונים. לכל אחד מהם שאלות משלו, וכל אחד מהם זכאי לתשובה משלו. החכם והרשע, התם ושאינו יודע לשאול... יש לתת את הדעת גם לעיתוי השאלה כפי שהיא מופיעה בתורה. "והיה כי תבואו אל הארץ... והיה כי יאמרו אליכם בניכם: מה העבודה הזאת לכם" (שמות יב, כה-כו). "בניכם" ולא "בנכם". הרבה בנים יש לו למקום, וכל אחד מהם דורש תשובה משלו, גישה משלו. במעשה החינוך אין תשובה אחת היפה לכל. כל בן – ותשובתו שלו. כל דור וצרכיו שלו. לכן גם מדגיש בעל ההגדה ש"בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים". כל דור – וחויית השעבוד והגאולה שלו. יתר על כן: הכתוב מדגיש עוד: "כי ישאלך בנך מחר לאמר", והוסיפו עליו במכילתא: "יש 'מחר' שהוא לאחר זמן". לאמור: המחנך הטוב אינו מופתע משאלות תלמידיו. יש עמו תשובה מוכנה מראש לשאלותיהם ולמצוקותיהם. אם אוזניו כרויות ולבו פתוח אליהם, הוא מודע היטב לכך ש"מחר" יצוצו שאלות חדשות, ועליו לחשוב מבעוד מועד על שאלות ה"מחר" ולתת להן מענה. "כי ישאלך", אין פירושו "אם ישאלך", אלא "כאשר ישאלך". היה סמוך ובטוח כי דור זה ישאל ויחפש תשובות, ועליך להיות מוכן לענות לו בלשוננו-שלו.

(מתוך - אתר "כיפה", מאמרו של אביעד הכהן / תשס"ד)

על חג הפסח ולוח השנה העברי

הלוח העברי הוא מעניין ומורכב כמו פזל שמתחבר בסוף על פי התורה: פסח באביב, עונות השנה, שנת עיבור, אירועים היסטוריים ועוד.. חכמי הלוח (חז"ל) הכתיבו נוסחאות מתמטיות לימים שבהם **לא יחוגו** מועדים מסוימים והסיבות לדחייתם, בהמשך..

תוצאות החישובים המורכבים הולידו נוסחאות המובאות בצורה קלילה לאוזן:

לא - א. ד. ו. ראש (א' תשרי-ראש השנה). ר"ה מעולם לא יחול בימים: ראשון, רביעי ושישי.

לא - ב. ד. ו. פסח (ט"ו ניסן). היום הראשון של פסח מעולם לא יחול בימים: שני, רביעי ושישי.

ברור ששתי הנוסחאות משפיעות זו על זו.

את החישובים האלו ערך 'הלל השני', בשנת 359 לספירה. בתקופתו לא התבצע קידוש החודש ע"י עדים - הנצרות שלטה אז באימפריה ובטלה סמכות הסנהדרין.

שתי הנוסחאות משתלבות היטב, והפלא הגדול שכל זה נעשה ללא מחשב! לפני 1500 שנה תוכנן לוח שנה שיהיה תקף עד לסוף האלף שלנו. היום אנו ב: 5780 - ה-תש"פ, כלומר, הלוח תקף לעוד 220 שנים, נחיה ונראה..

ישנה גם השערה מחקרית-היסטורית הטוענת שהלל השני דאג בחישוביו שט"ו ניסן, היום הראשון של פסח, לא יחול ביום שישי - מכיוון שיום הצליבה של אותו האיש חל ביום שישי - ט"ו בניסן. בכך נמנעה האפשרות לציין יום זה באופן מדויק.

ולגבי והסיבה מדוע: לא - **א. ד. ו. ראש**, נמתין חצי שנה בסבלנות, ונרמוז שיש לכך השפעה על יום הכיפורים והושענא רבה.

ועוד עובדה חשובה: השנה - תש"ף, ליל הסדר יחול באותו היום בשבוע בו הוא חל בפעם הראשונה - "פסח מצרים" - **ביום רביעי בלילה** (ליל יום חמישי, ט"ו בניסן). (סדר עולם רבה ה').

מנחם קימלמן - קיבוץ ראש הנקרה

פסח		חול המועד	
הדלקת נרות	18:46	זמן טלית	05:22←05:28
צאת החג	19:42	סוף זמן קריאת שמע	09:27←09:32
		שקיעה	19:10←19:07

מתפללים ביחד ולא בציבור

תפילות החג בקהילתנו מהוות עוגן משמעותי ורוחני. מתוך רצון לשמר משהו מתפילות היחד בימים אלו, בעמוד הבא, מצורף לוח זמנים כדי שנתפלל כולנו באותה השעה, כל משפחה בביתה. בין הזמנים משולבות תזכורות לשינויי התפילה המרובים בחג הפסח.

לצאת דת

לוח זמנים פסח תש"ף

19: 25	קבלת שבת וערבית, 'יעלה ויבוא' וספירת העומר
6: 45	שחרית א
8: 30	שחרית ב

הלל בדילוג, קריאת שיר השירים, קריאת התורה
(שמות לג, י"ב-לד, כ"ו) מפטיר (במדבר כח, י"ט-
כ"ה) והפטרה (יחזקאל לז, א'-י"ד), מוסף של חג
– 'מקדש השבת וישראל והזמנים'.

18: 00	מנחה
19: 43	מוצש"ק, ערבית

שיעורי חול המועד

**(יתקיימו בזום – קישורים ישלחו בקבוצת הוואצאפ
'כתר תורה').**

יום א, יח ניסן, ג חוה"מ:

10: 00	גילי זיוון: חירות בימי קורונה.
10: 35	הרב עמית קולא, רב קיבוץ עלומים – 'המסע של המצה'.

יום ב, יט ניסן, ד חוה"מ:

10: 00	גילי זיוון: משה כמנהיג בעת משבר.
10: 35	הרב אילעאי עופרן, רב קבוצת יבנה.

שביעי של פסח

מנחה: 14: 00, 19: 00

18: 50 כניסת החג והדלקת נרות

19: 30 ערבית

6: 45 שחרית א

8: 30 שחרית ב

הלל בדילוג, קריאת התורה (שמות יד, א' – טו,
כ"ו), מפטיר (במדבר כח י"ט-כ"ה) והפטרה
(שמואל ב' כל פרק כב).

18: 00 מנחה

19: 45 צאת החג, ערבית

ימי החול (שאחרי הפסח)

שחרית: 6: 00, 6: 45

19: 00 מנחה

20: 10 ערבית

יום ג', י"ג בניסן

18: 50 מנחה

19: 25 ערבית

בדיקת חמץ בבתיים, ברכבים ובענפים

יום ד', ערב פסח

תענית בכורות

שחרית: 6: 00, 6: 45, 8: 30

7: 15 סיום מסכת 'תמיד' בזום

8: 30 סיום מסכת 'מנחות' ע"י דרור ישראל ניימן בזום

10: 05 סוף זמן אכילת חמץ

11: 24 סוף זמן ביעור חמץ

14: 00 מנחה

18: 46 הדלקת נרות

18: 55 מנחה

19: 25 ערבית

19:40 תפילת 'הלל שלם' משותפת במרפסות ובחלונות

יום ה', א' דפסח

6: 45 שחרית א

8: 30 שחרית ב

הלל שלם, קריאת התורה (שמות יב כ"א-כ"א),

מפטיר (במדבר כח ט"ז-כ"ה), הפטרה (יהושע ה,

ב' – ו, א'), פיוטי טל לפני מוסף, תפילת מוסף –

'מוריד הטל'.

18: 00 מנחה

19: 42 מוצאי החג, ערבית

'ותן ברכה', **מתחילים לספור ספירת העומר** –

'היום יום אחד לעומר'.

חול המועד

שחרית: 6: 00, 7: 30, 8: 30.

'יעלה ויבוא', הלל בדילוג, קריאת התורה

(כמופיע בסידורים ובמחזורים), תפילת מוסף.

18: 55 מנחה

20: 10 ערבית, 'יעלה ויבוא' וספירת העומר

שבת חוהמ"פ

מנחה: 14: 00, 18: 55

18: 47 הדלקת נרות

אדם אדמה

אדם אדמה הוא מיצג פיסולי. גבעונת אדמה חשופה ממנה בוקעות אותיות אדמה גדולות, פרי אדמת הגבעה, נוגעות זו בזו וגולשות כיחידה אחת במורד, זועקות כלפי שמיא את תהיית ה"מה" הניצב בתחתית הגבעה, מכשול לרגלי ההלך המחפש דרכו.

עבודה זו של הנזי, הוצגה בתערוכת-חוץ של אמני הנגב שנתקיימה בשדות קב' דורות ב-1998, ולוותה בתכניה מודפסת המוגשת בכה :

אד	- "ואד יעלה מהארץ.."	(בראשית ב', 6)
אדם	- "וויצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה.."	(בראשית ב' 7)
אדמה	- "איש עובד אדמה אנוכי, כי אדם הקנני מנעורי.."	(זכריה יג' 10)
דם	- "קול דמי אחיך צועקים אלי מן האדמה.."	(בראשית ד' 10)
דמעה	- "הזורעים בדמעה ברנה יקצורו.."	(תהילים קכו' 5)
מה	- "והאדם מה יבין דרכו.."	(משלי כ' 24)

מה?

פעם אמר לי, שראוי לשאול בני אדם שאינם חושבים על אחריתם : מה?

ואמר תיבה זאת, מה, בהמשכה ובקול גדול מעומק הלב. כלומר שראוי לשאול בני אדם שאינם חושבים על אחריתם : מה? כלומר, לאחר כל הסכסוכים והבלבולים והמניעות והטענות והאמתלות של שטות והבל שיש לרוב בני האדם, תירוצים של שקר על שרחוקים מהשם יתברך, אף-על-פי-כן, סוף כל סוף, מה יהיה ממך? ומה תעשה באחריתך? ומה תשיב שולחך דבר? ומה אתה חושב? וכי איך אתה יודע שאתה גר בארץ הזאת, וכל ימי שנותינו הבל וריק, כצל עובר וכענן כלה וכו'? וכל זה אדם יודע היטב.

ואם כן, מה אתה חושב?

רבי נחמן מברסלב

הנל'

נ. ב.

בתום כל סופה – בוקעת קרן שמש
ובכלות החורף - פורץ לו האביב
ובגינה אצלנו פורחים ההדרים, הפיג'ויה והאבוקדו
וריח הבושם נישא למרחקים.

בסוף אי-סדר, נתקעתי במילואים בנאח'ל בסיני,
יהודי יחידי ביחידה דרוזית,
וקיימתי סדר, לבד במדבר, לאור הירח,
בהגדה צה"לית מודפסת, באותיות קידוש לבנה.

והשנה אנחנו, ברוך השם, שניים בסדר.

חג שמח!

הנזי

יצאת מצרים fe

עבורי ליל הסדר הוא יציאת מצרים שלי, בכל שנה כשיושבים איתנו ילדים בסדר אני מספרת את הסיפור הבא. לפני שבעים וחמש שנה ביי בניסן תשי"ה הגעתי לארץ עם האונייה "פרינסס קטלין", שלא הייתה נסיכה בכלל, אלא ספינת אגמים בלבד. זכינו לקבל אשרות עליה בימי השלטון הבריטי והיינו קבוצה משפחתית ששרדה את השואה – סבא וסבתא מצד אמא, אחותו של סבא מצד אבא ומשפחתה, חמישה ילדים שלושה אנחנו ושניים בני דודים עם אמא שלהם דודה חולדה שלנו ועוד משפחה שלהם. האונייה יצאה מטרנטו העיר שבין העקב לסוליה במגף האיטלקי, שטנו הרבה ימים עד שראינו מרחוק את חיפה וכל הצעירים שהיו על האונייה וחלקם הגיעו אחר כך לשדה אליהו, רקדו על הסיפון ואנחנו הילדים הצטרפנו. בנמל חיפה עמדו כל ראשי ארץ ישראל לקבל את פנינו, היינו הראשונים שהגיעו באופן חוקי מאז תחילת המלחמה. לפני שפגשנו את מקבלי פנינו רוססנו בדי. די. טי. כדי שלא נכניס לארץ חרקים מהמלחמה וקיבלנו זאת בהבנה. מקבלי הפנים הציעו לנו תפוזים וחלב חם בכוסות, אני לקחתי כוס חלב שהחזירה אותי הביתה. אחרי כל הטקס לקחו את כולם לעתלית לבידוד שנקרא אז קרנטינה, כדי שלא נביא מחלות מהמלחמה. בן דודי היה עם חום גבוה והוא נשלח לבית חולים בחיפה עם אמו, היה לו טיפוס והוא החלים אחרי הרבה זמן והגיע חזרה כשהוא כבר יודע עברית.

אבל סבא – אבא של אבא, רצה שנהיה בליל הסדר אצלו, הוא הפעיל את כל ידידיו ביניהם יצחק בן צבי, אלה שדאגו לנו לאשרות, ובערב חג הורשינו לצאת באוטובוס מעתלית לירושלים, שעות של נסיעה הביאו אותנו לרחוב יפו בירושלים שהיה ריק לגמרי. פתאום צצו שתי מוניות ערביות, על אחת עלו הסבים מצד אמא ונסעו לכפר עברי שם גרה בתם, אנחנו שלושה ילדים עלינו על המונית השנייה עם אחות סבי בעלה ובנה אמרנו כתובת – רחוב עזה 22. בשמחה רבה הגענו לבית סבא וסבתא ושתי דודות, נפרדנו מהם שש שנים קודם ובקושי זכרנו אותם אבל הם זכרו אותנו וקיבלו אותנו בהמון שמחה וחיבוקים, וליל הסדר עם עוד אורחים היה מלא תוכן ושמחה. מאז בכל ליל סדר, כשהסדר בבית ולא בחדר אוכל כמו פעם, הנושא עולה אצלנו על השולחן השנה זה לא יקרה.

בבית הזה גדלתי עד הגיוס, אז הגעתי עם הגרעין שלי לסעד מול עזה, מאז ועד היום אני קשורה לעזה.

לכל בית סעד בריאות ותקווה לחזור לשגרה, וכמובן חג שמח.

הנה קאסול-אפרון

המהרה והצרה בנולד לפחי האשפה

הנני נשאל על ידי חברים מדוע חלק מפחי האשפה הפוכים.

התשובה לכך היא שבמקרים בהם מצטברים נוזלים בתוך הפח, כתוצאה מתסיסה של חומר אורגני, נוצר סירחון לא נעים ולעיתים אף מתכנסות לתוכו תולעים ופעילותן מעצימה את הריח הבלתי נעים. במקרים כאלו אני הופך את הפח כדי שיתייבש ויתאווור. כמובן, אם יש חוסר במקום להשליך אשפה, ניתן להפכו בחזרה ולהשתמש בו.

יחד עם זאת אני נתקל במקרים בהם אנשים משאירים שקיות זבל מחוץ לפחים ומאפשרים לחתולים לחגוג. הדבר כמובן אינו רצוי כלל.

ועוד בקשה: אנא אל תמלאו את הפחים מעבר ליכולת לסגור את המכסה כראוי. התנהגות כזו מסייעת אף היא לחתולים לחדור אל הפח, לקרוע את שקיות הפלסטיק ולפזר את תוכנו. אנא הקפידו על כך ואת ילדיכם שלחו אל פחי האשפה, רק אם הם מסוגלים לטפל בשקית כפי שמתבקש על פי הנחיות אלו.

בתקווה שנזכה למסתורי אשפה נעימים למראה ונטולי ריחות.

אפי סימון

האם אתה דתי או שמרן?

מה זאת אומרת? כל דתי הוא שמרן, לא? הוא משמר את המסורת שקיבל מהוריו, והוריו מהוריהם! נכון. בדרך כלל דתיות ושמרנות צועדים יחד יד ביד. אנשים דתיים הם אנשים שמרנים. אבל דווקא תקופת הקורונה מחדדת היטב את ההבדלים בין אדם דתי לאדם שמרן.

נסו לחשוב – מה גורם לאנשים להמשיך לנסות להתפלל במניין למרות שכל סמכות דתית או רפואית במדינת ישראל אוסרת זאת לחלוטין (וזה בכלל לא משנה אם המקום פתוח או סגור)? מה גורם לאנשים לטבול במקוואות כלים או בפחי אשפה למרות שכל סמכות דתית או רפואית טוענת שזה מסוכן? הקיבעון והשמרנות! אם עשיתי זאת אתמול – אני עושה גם היום ואעשה זאת גם מחר. אפילו אם הקב"ה יתגלה אליי בחלום הלילה הוא לא ישכנע אותי להפסיק. זהו טבעו של השמרן.

ומה אם החובה לציית לדבר ה' – זו הלכה? ומה עם החובה של 'ועשית ככל אשר יורוך'? זו כבר חובה דתית.. לפעמים ההלכה מחייבת את האדם הדתי לשנות את אורחות חייו. הדרישה הרפואית הופכת לדרישה דתית, ושתייהן יחד מחייבות את האדם הדתי לשנות ממנהגיו הקבועים. אדם דתי שיודע את מקומו, ושתפקידו הוא לציית להלכה, מבין שהוא נדרש לפעמים לעשות שינוי. אדם דתי מבין שלא יוכל לומר קדיש ביארצייט של אמא או של אבא, והוא ילמד יותר תורה באותו יום לעילוי נשמתם. אדם דתי מבין שההלכה יודעת להתאים את עצמה למרחבי הזמן והמקום, והדבר שעד אתמול היה חובה, הופך היום להיות אסור (או להיפך). האדם השמרן אינו מסוגל לשנות את הרגליו, ואולי העובדה שהוא ממשיך כרגיל, מוכיחה שמעולם הוא לא היה אדם דתי ועובד ה', אלא סתם שמרן.

אז, האם אתה דתי או שמרן?

הרב ארי' סט

וְיִהְיֶה אַחֲרֵי הַמִּגָּפָה

וְיִהְיֶה אַחֲרֵי הַמִּגָּפָה

וְהִנֵּה

נִפְתָּחוּ אֲרָבוֹת הָעֵינִים

וּכְיוֹנִים לְבָנוֹת

הָאֲשֶׁר יַעֲוֶה

וְיָשׁוּב אֶל חִיקָנוּ

וְרָגְלֵינוּ לֹא תִגְנָפֶנָּה בְּמִגּוֹר

וּבְתָרִים נִקְשֶׁר

אִישׁ אִישׁ לְעֶצְמוֹ

וְאִשָּׁה לְמִשְׁפָּחָתָהּ

בְּקֶר בְּקֶר

וְעָרֵב עָרֵב

שָׁלוֹם כְּסִיר יִשְׁפֹּת

וְאֵשׁ תִּמְיֵד תִּתְּלֶךְ

וּמְגֻיֶפֶת שְׂפָעִים תִּפְתָּח

וְעוֹד זָרַע בְּמִגּוֹרָה

וְנִגְהָ יָקוּם בְּשִׁפְרָפְרָא

אֶהְרֹלָה אֲדַמְנִית

ימי קורונה – מתחילת פגנות ואסימט...פסחה.

1

אני נמצא בבית, כי פשוט הגיל, רץ קדימה גם אצלי,
אני מתקשה להבין שזה אני הוא, במראה שמולי!
קמטים, דלדול בשיער, ובשב"כ יש לנייד שלי איכון,
אכן זה אני! אני כבר קשיש ושייך לקבוצת הסיכון!
אבל מה שמפריע לי, מעבר לחוסר תלתלים במצח,
הוא שאני בבית, ואשתי מצפה, שגם אני אנקה לפסח.

2

בסדר! הסכמנו לבידוד, ואנחנו שומרים עליו בקפידה,
אנחנו נמנעים מלצאת, לא רואים לא נכד ולא נכדה,
אבל עד כאן! על כל זה להוסיף עוד טכנולוגיה כאתגר!
ZOOM ווידאו רב משתתפים! לאלו שזמנם כבר עבר?
אני פורש! מי שרוצה לדעת, איך חיינו בעבר והכל עבד,
שיפנה אלי בשמחה, עם כל השאר תסתדרו בבקשה לבד.

3

"I HAD A DREM", כן היה לי חלום שנציתי כל החיים,
קיוויתי שיגיע היום, ואת חלומי "הפרוע" אוכל להגשים.
..חלמתי ללכת לישון, מבלי שאצטרך לכוון שעון מעורר,
חלמתי על היום, שהכל יהיה רגוע, ושום דבר לא בוער!
והנה הגיע היום, אני לא מכוון שעון, ומתפלל לשנת ישרים,
אז למה אלוקים, אני מתעורר, עוד לפני ציוץ הציפורים!?

4

הימים ימי קורונה, מסביב יהום הסער, והכל נמצא ב HOLD,
עסקים, שירותים, מפעלים, חינוך, ותרבות, נסגרו אחר כבוד.
וכך גם הספורט, שביום רגיל אני צופה בו שעות, עד דלא ידע,
נסגר על בריח! לא משחק, לא כדור, ואפילו לא אולימפיאדה.
אז אני מבין, אני מכיל, אני אמפטי, פשוט כי אין דרך אחרת,
אבל הלו!! כמה ערבים נאלץ לצפות בזוגות, של חתונה מאוחרת!?

5

"או או איך שגלגל מסתובב לו" נכתב בשיר מאד ידוע,
פעם למעלה ופעם למטה, בלי למצוא תנוחת מרגוע.
לפני חודש שרנו כולנו "היש צוהלת ושמחה כמוני מסכה"
והנה חלפו מספר שבועות, והמסכה היא הכל, רק לא שמחה.

מעבר

עד כאן הקשיים, עד כאן התלונות, שממילא לא יורידו מתח, וגם בהגדה שנקרא בקרוב, פותחים בגנות ומסיימים בשבח. אז להלן יתרונות לימי הקורונה, שהתרגשו עלינו בלי רשות, והלוואי וההומור, והאופטימיות, יעשו את שלהם ויתרמו, לבריאות.

1

מידי שנה, מיד לאחר הפורים, אשתי שואלת, מה ניתן לאפיקומן? ומתחיל דיון, כמה נתנו בשנה שעברה? והאם מתנות או מזומן? אז השנה מצאתי פתרון, שיעשה את כולם מאושרים בליל הסדר, נכון חבילות עם, אהבה, אופטימיות, וצחוק, ועליהן כתוב "חיסון עדר".

2

לכולנו משפחות, החל מילדים ועד נכדים ונינים, כמקובל בעולם. ובכל עת שהפסח מתקרב, מתחילות השאלות, אצלנו או אצלם? המתח הולך ונבנה, הרגישות, לאימא מחד, ולחותנת מאידך, מרקיע שחקים, עד לכדי היעלבות, וברוגז שקשה לו להישכח. אז השנה אין בעיה, מה בדיוק אירע בשנה שעברה? אין צורך לזכור, ובא לציון גואל, ואין נפגעים, ואין גם נפגעות, ובא לעולם מזור.

3

פסח הוא חג נפלא! כולנו מסובין, ושרים מזקן ועד טף, שותים כוסות יין, אוכלים, ומוותרים על דיאטה על הסף. ובכל זאת יש בו תסכול, ששב כל שנה, בסיום הסדר בחצות, והוא שאחרי שניקינו והברקנו, מגיע הסדר ואיתו פירורי המצות. אז השנה יש חדש, זה נחסך מאתנו! ואני מאושר כי אני צופה, שאת פירורי המצות והלכלוך, ניתן יהיה לאסוף, אפילו בלי יעה.

4

ומילים לסיכום מצד המחבר, אני לא שרף, גם לא חז"ל, הדברים פשוט נכתבו ברוח ההומור, של אבא יהודה ז"ל, לזכרה של אימנו היקרה ציפ, הצדיקה שכולה שמן זך, שבימים אלו, חל יום הולדתה התשעים ושמונה, כמניין צח. אני משוכנע שממש בקרוב, נצלח את הקורונה עם כולם, שהרי למדנו כבר מזמן ש"נצח ישראל לא ישקר", לעולם.

